СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 1. Джерзі Сіти, Н. Дж., четвер, 2-го січня 1936. — VOL. XLIV. No. 1. Jersey City, N. J., Thursday, January 2, 1936. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ БУДЕ ГОВОРИТИ ДО КОНҐРЕСУ В СУБОТУ

ВАШИНҐТОН. — З Білого Дому подали до відома ґазет, що президент Рузвелт виголосить у суботу до обох палат конґресу промову про законодатну програму.

У цій промові президент порушить питання загальної політики уряду, полишаючи справу буджету до спеціяльного послання, що президент пляную вислати до конґресу в наступний понеділок.

Між іншим президент порушить теж справу невтральности в африканській війні.

„КАПІТАЛІЗМ МОЖЕ ЗАНЕДУЖАТИ НА СТАРЕЧУ НЕДУГУ".

НЮ ЙОРК. — Генрі Волес, секретар рільництва в кабінеті президента Рузвелта, виголосив тут на річній конвенції Фармерського Економічного Союзу, що відбувається в готелю Комодор, промову, в котрій критикував тих, що противляться реформам сучасного капіталізму.

Волес доказував, що капіталізм в Америці дозрів до такого ступня, що незадовго почне вже хоріти на старечу недугу, якщо його не будуть ратувати реформами.

Він взивав спеціялістів для економічних справ, приявних на конвенції, покласти край всяким таким теоріям, що їх придумано спеціяльно на захарону старих інтересів.

КАМПАНІЯ ПРОТИ РЕКЕТІРСТВ.

НЮ ЙОРК. — Поліція ще не зробила ніякого поступу в своїх пошукуваннях за 10 неарештованими ґерштами автомобільного рекету, що грабував місцевих автомобільних власників на півтретя міліона долярів річно при помочі вимушування та членства в фалшивих автомобільних клюбах. Прокураторія розвела тепер слідство над кількома автомобільними організаціями, щоби переконатися, що вони не є закритими рекетами.

18 лихварів, засуджених підчас кампанії проти „позичкових людоїдів", були засуджені на вязниці на основі власних признань до вини, внесли до вищих судів апеляції проти за високих вимірів кари. Вони засуджені на ріжні кари від одного до пять літ.

ЩО КОШТУЄ ВЕЛИКЕ МІСТО ОДНА СНІГОВИЦЯ.

НЮ ЙОРК. — 5-цалевий сніг, що впав у ночі з неділі на понеділок, спричинив смерть двох осіб. Міський уряд наняв 45,000 робітників для прибрання снігу з вулиць міста. Він визначив на цю ціль міліон долярів.

До праці зголошуються переважно люди, що дістають від уряду допомогу.

ВИНАЙДЕНО ВАЖНИЙ ЛІК.

СТ. ЛУИС. — На зборах Американського Союзу Для Поступу Науки подав до відома важне відкриття з поля медицини. Д-р Джан Кранц, професор фармакольоґії (науки про ліки) у медичнім факультеті Меріляндського університету, та його асистенти: д-р Джелеф Кар, Рут Мусер і Вилієм Гарн, найшли лік, що дає полекшу в найбільше болючій з усіх недуг серця, так званій анґіні серця. Лік удихується як газ, і він забиває біль негайно.

ВИКОНАЛИ КАРУ СМЕРТИ.

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — У місцевій стейтовій тюрмі післано на електричне крісло 32-літнього мурина Ромена Джансона, засудженого на смерть за вбивство пані Мини Гуровіц на її фармі недалеко від Бриджтону останнього вересня.

Джансон був шестим чоловіком, що переходив до камери смерти попри комнату Гавптмана, засудженого на смерть за викрадення й вбивство дитини Линдберґа. Заряд вязниці завважав, що при попередніх екзекуціях Гавптман усе працював засуджений, як цей задержувався коло його келії, але цим разом він або спав або вдавав, що спить. Апеляція Гавптмана має бути вирішена вже в найближчих днях.

ВІДГУКИ ВБИВСТВА СТЕЙТОВОГО ПОСЛА.

ШІКАҐО. — У справі вбивства стейтового посла Алберта Приґнано поліція арештувала як запідозреного якгось Анджела Лацію.

Поліція зайшла до його дому, але він вирвався з дому й став утікати. Поліції стріляли за ним. Одна куля перейшла через його капелюх. Лація впав і звихнув собі ногу в коліні. Тоді поліції допали його й закули.

Підозріння на Лацію впало через те, що він є власником автомобіля, котрого вживали вбивники посла. Кажуть, що вбитий був приятелем відомого бандита Капона.

ХОТІВ ВИМУШУВАТИ ДЛЯ ЗАБАВИ.

БОФАЛО. — Роленд Маркел, 21-літній післанець, признався поліції, що він вислав до одного газетного власника й броварника листи з домаганням викупу в сумі 250,000 долярів.

Поліція каже, що він робив це вимушення просто для приємности. Прокуратор пояснює його мотив, кажучи, що Маркел вимушував гроші зовсім так, як свавільні хлопці алярмують пожарну сторожу, щоби мати приємність з того, що пожарники спішуться до пожару, якого нема.

ПОКИДАЮТЬ СОЦІЯЛІСТИЧНІ РЯДИ.

З соціял-демократичної партії Закарпаття виключено посла Ф. Ревая і д-ра Дереша нібито за національний шовінізм. Обурені тим інші члени тої партії українці виступили на знак протесту самі з партії. Це означає неабияке ослаблення соц.-дем. партії Закарпаття.

ПРИСУД СМЕРТИ НА РОБІТНИКІВ.

У Горкім закінчилася судова розправа проти вбивників Шмирева, стахановця фабрики „Труд". Розправа відбулась перед військовим трибуналом московської округи. За вбивство притягнули до відповідальности двох братів Крачкових. Підсудні заявили, що вбили Шмирева в пияцькій бійці. Прокуратор доказував, що плян убивства Шмирева вбивники заздалегідь устійнили. Тому прокуратор домагався кари смерти для обох підсудних, як ворогів совєтської влади, як розмислом виконали „акт клясової пімсти". Трибунал засудив обох підсудних на кару смерти.

НОВА ДРАМАТИЧНА ПЕСА.

„На Соловки" — це наголовок драматичних малюнків у 5 картинах Романа Сливки, що їх виставить у найближчому часі театр Б. Сарамаги. Відомий режисер Петро Сорока доложив багато зусиль, щоб ці картини вивести якнайкраще, тому теж подбав про оригінальну постанову та відповідні декорації. З цією песою театр обійде цілу Галичину. Змістом песи страхіття большевицького пекла на Україні та жорстока епопея большевицького „Нового Світу" — Соловок.

ВІДОБРАЛИ ДОКТОРАТ.

Рада професорів правничого виділу у львівськім університеті рішила згідно з арт. 48 закону про академічні школи позбавити Болеслава Віктора Нича ступня доктора прав у звязку з присудом львівського окружного суду, котрий засудив його за проступки, яких допустився задля зиску. Нич був кілька разів арештований за зведеництво, участь у крадіжі і пасерство та засуджений за два останні проступки.

ВІЙТ ДЕФРАВДАНТ.

Перед трибуналом окружного суду в Перемишлі відбулася розправа проти бувшого віта з Купятич, Гриця Коморовського, за спроневірення 1,200 зл. на шкоду громади. Обвинувачений боронився на розправі, що є анальфабетом, а касові книги в громаді вів усе секретар. Коморовського засуджено на півтора року вязниці з припиненням виконання кари.

АРЕШТУЮТЬ СЕЛЯН НА ЛИТВІ.

„Кенігсбергер Таґеблят" повідомляє про дальші арештування селян у південній Литві. Арештування переводять у звязку з невгаваючим кипінням серед селянства. Між арештованими є 3 німці.

ВСЕСТОРОННІЙ ТАЛАНТ.

У Парижі арештували фінансиста Альберта Шварца за всякі обманства та вкрадені гроші. Був він власником банку — повістярем. Під псевдонімом Альберта Саблона написав він кілька пес і повістей з великим касовим успіхом.

ДРУГИЙ РІК У БЕРЕЗІ КАРТУСЬКІЙ.

Дня 10. вересня 1934. р. вивезли з Тернополя 30-літнього інжинира-агронома Богдана Філінського, урядовця тернопільської філії „Сільського Господаря", до концентраційного табору в Березі Картузькій, де він безперервно перебуває досі. Усі дотеперішні заходи його матери Юлії Філінської і його дядька, будівничого Андрія Фалендиша, в справі його звільнення не мали успіху, хоч поліційна влада не закидує інж. Філінському ніякої конкретної протидержавної акції.

Разом з ним сидить там 24-літній Ярослав Логин, бувший студент університету, родом з Байковець, повіт Тернопіль, якого поліція арештувала в домі його батька Михайла Логина, господаря в Байківцях, що з початком листопада м. р. і негайно вивезли до згаданого концентраційного табору. Передтим не був він ніколи арештований і не працював у ніякій політичній організації.

Рідня обох інтернованих внесла тепер подання до міністерства внутрішніх справ у справі їх звільнення і може вже раз діждеться, що оба інтерновані остаточно вернуться домів.

ЖЕРТВА ТЕМНОТИ.

В оному селі біля Берестя в загадочний спосіб померла 18-літня Олександра Ющуківна. Слідство виявило, що мерла вона наслідком поронення, спричиненого сільською ворожкою, Терлиговою.

ЗБОЖЕВОЛІВ З РАДОСТИ.

Мешканець хутора Михайлівка біля Янова на Виленщині, Олександер Полубянов, дістав з Америки вістку, що його 70-літній батько Василь помер у Монтевідео і лишив йому спадок у висоті 250 тисяч долярів. Під враженням цієї вістки розрадуваний Полубянов збожеволів.

КРІВАВА ТРАГЕДІЯ.

В селі Кленики, більського повіту, А. Калиновський вистрілом крізь вікно зранив тяжко 25-літню Ольгу Сушко, що незабаром умерла. Опісля душогуб укрився в стодолі Кузьми Сахарчука. Поліція викрила криївку й окружила стодолу. На зазив поліції, щоб добровільно вийшов із стодоли, Калиновський вистрілом із кріса відобрав собі життя. Трагедія мала еротичний підклад.

СХОДИ НЕ ВИДЕРЖАЛИ 20 ДІВЧАТ.

У віденськім оперетковім театрі над Віденкою („ан дер Він") завалилися сходи за кулісами і 20 гірльсів упали зі значної висоти. До тяжко або лекше потовчених покликали ратункове поготівля, яке відвезло деякі дівчата до шпиталю. Катастрофа склалася в менті, коли гірльси чекали за кулісами, щоб вийти на сцену. Вистава відбулася без перерви до кінця.

ВСЮДИ КРАДУТЬ.

Слідчий виділ у Чорткові наказав придержати Стефана Гулевича, ліквідатора міської управи в Чорткові, і Мих. Сокальського, міського інкасента під закидом спроневірення 1,800 зл. на шкоду громади. Оба признались до вини.

ЗМЕНШЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДАНЦІҐУ.

„Данціґе Фолькстіме" подає, що населення Данціґу зменшилося вуд 1. лютого до 1. жовтня ц. р. на тисяч осіб. Спричинив це головним чином виїзд до Німеччини зредукованих урядовців і безробітних.

СПРАВА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ У ЛЬВОВІ.

Православну церкву при вул. Францішканській у Львові вибудував, як відомо, перед війною православний релігійний фонд на Буковині. Юрисдикцію виконував черновецький митрополит.. Після розпаду Австрії польська влада передала цю церкву з приходством делегатам буковинського православного релігійного фонду. Опісля в дорозі законодавства румунської держави буковинський релігійний фонд перейшов під владу черновецького митрополита. А що тимчасом настала зміна в цій справі і церкву заняв варшавський православний митрополит, черновецький митрополит виступив проти варшавського митрополита перед львівським судом з процесом, домагаючись віддачі церкви з приходством, бо право власности є заінтабульоване на буковинський релігійний фонд. Процес тягнувся кілька літ, переходив ріжні фази і наслідком рішення найвищого суду у Варшаві знайшовся знову в першій інстанції.

Як повідомляє агенція „Всхуд", 23. листопада м. р. відбулася в окружному суді у Львові розправа, на якій суддя видав присуд, що признається право власности польської держави до православної церкви у Львові, а православний релігійний фонд на Буковині має віддати церкву в посідання польського державного скарбу до 14 днів під загрозою екзекуції.

ПОШЛЮБНА ПОДОРОЖ АНГЛІЙЦЯ.

Відомий англійський лікар сер Лейн рішив у 79 р. оженитись. Це ще нічого, але у пошлюбну подорож вибрався зі своєю жінкою до бразилійських пралісів, щоб повторити на водах Амазонки пригоди героїв Жіля Верна. Перебув він там довго і всі гадали, що загинув. Вернувшись до Англії, впевняє, що життя серед дикої природи чудове і що готов туди вернутись при найближчій відпустці, не чекаючи срібного весілля.

МАЄМО НАЙЯСНІШОГО...

„Берлінер Таґеблят" з 28. 11. доносить із Відня, що тамошні монархісти видали календар на 1936 р. В ньому Отто Габсбурґ має всі титули колишніх австрійських цісарів. Отже він називається не лише цісар Австрії, але й король Чехії, апостольський король Угорщини, король Кроатії й Славонії, Далматії, — ну й очевидно Галичини й Володимирії.

ДАРУНОК ДЛЯ МАГАРАДЖІ.

Магараджа з Гудалю святкував цими днями своє 70-ліття. Його піддані думали довго над тим, що йому дарувати в такий день. Врешті придумали: магараджа знайшов у своїй палаті скриню грошей. Золото у цій скрині важило рівно стільки, що магараджа — 90 кільо. Мешканці Гудалю зложили на цей дарунок 378,000 золотих рупій.

ХОТІЛИ „РОЗКОНСПІРУВАТИ" ПІДПІЛЛЯ І СКОМПРОМІТУВАТИ ЛИТВУ

ВАРШАВА (Польща). — Польська преса не годна зрозуміти властивої цілі варшавського процесу. Здається, що допера остання фаза процесу внесла дещо світла в ту справу. Виходилоб, що властива ціль це розконспірування революційної акції українського підпілля. Для цеї цілі покликано цілий ряд спеціяльних свідків, які властиво з самою розправою не мали нічого спільного. Але й ті свідки не зізнали нічого такого, що досі не булоб відомим.

На початку розправи найбільше розреклямовано справу допомоги революційній українській акції з боку Литви. Та справа та тепер притихла, бо не викликала заграницею сподіваного ефекту.

ДЕЩО З УГОДОВОГО „СПІВЖИТТЯ".

ВАРШАВА. — На терені польського сойму відбулися сходини послів і сенаторів з трьох східно-галицьких воєвідств, як українців, так і поляків та жидів, для створення одної територіяльної групи на парляментарному терені. Завдання групи сформульовані в комунікаті, що його видано спільно по тих сходинах. Він звучить:

„Нинішнього дня засновано територіяльну групу послів і сенаторів трьох полудневo-східних воєвідств. Завданням групи буде спільно обговорювати справи, які складаються на зміст парляментарних праць, з особливою увагою до справ даної території. Ґрупа не має політичного характеру і не вяже своїх членів ніякими ухвалами, які малиб їх обовязувати в парляментарних працях. Президію групи творять: віцемаршал Шецель як предсідник і віцемаршал Мудрий і Бирка як заступники".

До цього „Діло" додає таке: „З наведеного комунікату бачимо, що ґрупа має чисто дискусійний характер".

НОВА УКРАЇНСЬКА ОРҐАНІЗАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

ПРАГА (Чехословаччина). — В Празі засновано ініціятивну групу, що має за ціль створити аполітичне товариство, щоб при його помочі орґанізувати всіх українців, торговців, промисловців і осіб вільних фахів. Метою орґанізації має бути практична, культурно-господарська праця для добра своїх членів та для економічного піднесення нашого народу.

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА НИТОК ДО ВИШИВАННЯ.

ЛЬВІВ. — Одним з нових українських підприємств, що повстали в останньому часі у Львові є перша українська фабрика ниток до вишивання під назвою „Веселка", що міститься при вулиці Павлінів 16. Повстала вона тихо, без гомону, ще тому рік. Цілий рік тревала інтенсивна підготовча технічна праця, щоб дати покупцеви першорядний товар, що в нічім не уступав би подібним заграничним виробам. Щойно перед двома місяцями фабрика випустила перші нитки рідної продукції. Виробляють у „Веселці" дві грубості ниток (16-у і 12-у) у зивш 20-ти ріжних красках. Тонші нитки уживають головно на Поділлю, до вишивок на льняним полотні і на перкалю, а грубших ниток уживають до вишивання на грубому полотні, головно на Підгірю.

Фабрика спроваджує пряжу просто з Анґлії, а до крашення уживає найкращих і найдорожчих німецьких красок. Український нарід, пише „Наш Прапор", прославився по всьому світу своїми прекрасними вишивками. Та нажаль ці вишивки не були чисто українським продуктом. Тепер, коли маємо свою, українську фабрику ниток до вишивання, українські вишивки будуть справді рідними українськими — вишиті нитками української фабрики та на полотні з власних ткацьких варстатів.

КУРС МУЖЕСЬКОГО КРАВЕЦЬКОГО КРОЮ.

ЛЬВІВ. — Накладом Видавництва „Батьківщина" виходить перша по українськи українським фахівцем написана практична фахова книжка, якою є „Повний курс мужеського кравецького крою". Цей курс написав український фахівець, кравецький майстер Іван Дропа, даючи повний і вичерпуючий виклад найновішої й найпрактичнішої системи мужеського кравецького крою — а саме системи „Міністер". Книжка багато ілюстрована взорами кроїв, включно до найновіших мод мужеського одягу.

ПОЛЬСЬКА КОМЕДІЯ У ВИЛЬНІ.

ВИЛЬНО (під Польщею). — Зааранжовано протест проти „гнету" поляків на Литві. В резолюціях візвано поляків, живучих в Литві, до „витревалости в боротьбі за їхні слушні права".

ЕТІОПЦІ НАСТУПАЮТЬ.

РИМ. — З воєнних італійських комунікатів повіває сумом. Виходить, що етіопці припинили італійську офензиву і відбирають назад загарбану їм територію. Наступаюча етіопська армія має мати понад 400,000 жовнирів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належит посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗМАГАЮТЬСЯ

З інформаційного боку приходиться нам обговорити ті головні думки, що кружляють тепер серед польського громадянства в звязку з варшавським процесом. Назагал можна цілком певно ствердити одно: велика частина польської преси дала вже підчас процесу вислів тому, що зааранжування цього процесу, та ще дотого в Варшаві, було дуже нерозумним кроком. І не в пору, бо процес припав на такий час, коли розтрублено за границею, що терористична українська акція зліквідована, що українські націоналісти без впливу, та що все українське населення йде за тими, що пішли на шлях польсько-української згоди. А розправа виказала щось інше. Бо, як пише „Просто з мосту", орґан польських радикальних народовців, розправа за вбивство Перацького виказує якнайвиразніше, що можливо, що українських націоналістів, яких тепер судять, є тільки горстка, але „це напруження жертвенности, посвяти й геройства тієї горстки так наявно велике, що його досить не лише на те, щоб воскресити, але навіть, щоб створити націю".

Тому саме для цеї частини польського громадянства українська справа є „справою найважнішою з важних".

Друга частина польської опінії хоче за всяку ціну відгородити Орґанізацію Українських Націоналістів і цілу революційну акцію від українського громадянства, себто робити те, чого ця опінія досі ніколи не робила. Бо давніше обвинувачувала польська преса за кождий революційний акт ОУН цілу українську суспільність. Тепер, за вказівкою польського уряду, польська преса видвигає як представників українського народу Мудрих, Назаруків, Луцьких і т. п. і каже, що ті особи є проти ОУН і революційної акції, а за ними є теж і український нарід, який саме тепер повівся при виборах у такий спосіб, як ті провідники йому наказали. Тут знаменне хіба те, що навіть та частина української преси, яка не займає прихильного становища до ОУН, обговорюючи оту поведінку польської преси, зазначує, що це є абсурдом відгородити приміром варшавський акт від української суспільности, бо на ділі так не є, бо ще ніякий терористичний акт не захопив цілу суспільність так глибоко, як саме цей, якого фінале відграється перед варшавським трибуналом.

Та є ще одна ґрупа серед польської суспільности, яка на те, все не звертає ніякої уваги й узнає далі тільки один шлях розвязки українсько-польського конфлікту, а це шлях: польонізації, кольонізації, а з тим і шлях дальших репресій і „пацифікацій", себто, щоб далі було те, що досі бувало.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

ПЕРЕСЛУХУВАННЯ СВІДКІВ.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(23)

В справі замаху на воєводу Юзефського подав Малюца, що в осени 1933 р. слідковано за ним. А., що члени з Луцька отягалися з виконанням замаху, дістав підсудний від Бандери доручення провірити справу на місці, в Луцьку.

Від місцевого провідника — Куца — дізнався, що вже випрубувано ґранати, якими мали виконати замах. Висліди своєї поїздки передав Малюца Підгайному.

Далі оповідає Малюца знані вже подробиці підготови замаху на Кособудзького і пляноване побиття бувшого посла Матчака.

Предсідник зарядив обідову перерву.

Про замах на дир. Бабія.

В год. 14.30 розправу поновлено. Малюца складає далі свої зізнання.

Малюца дістав доручення довідатися від Мигаля, як поступила підготова. Від Мигаля довідався, що замаху не можна виконати. Тоді Малюца приділив Мигалеві двох людей, заявляючи, що замах мусить бути переведений. Власноручно начеркнув плян утечі і розміщення боєвиків. А що між Малюцою й Мигалем дійшло до конфлікту — передав Мигаля Мащакові, якому передав шкіц. Убивник — Цар — не втікав назначеною дорогою і тому підчас утечі застрілився. Про сам замах дізнався щойно в Ясінню від Барановського.

На запит предсідника, що знає про напад у Городку Яґайлонськім, Малюца відповів, що від Бандери довідався, що взвязку з тим шукають Лебедя.

Далі подає Малюца псевдоніми підсудних. Бандера мав кличку „Лис", Підгайний — ‚Бик", Лебедь — „Дацко" і „Марко"; Рак не мав псевдоніму, а Малюцу називали „Круком".

На запити прокуратора Рудніцького виясняє Малюца, що справою переведення Мацейка через границю зайнявся він сам.

Чемеринська тримала звязок між краєм і закордоном.

З чийого доручення приготовлювали замах на воєводу Юзефського, Малюца не знає.

На запит прок. Железнського Малюца виясняє, що до боєвого реферату назначували людей окружні й повітові провідники.

Малюца знає, що весною 1934 виїжджав Бандера до Кракова. Це було після виїзду Лебедя до Варшави.

Дня 14. червня, т. зн. у дні арештування Бандери, звернувся підсудний до Романа Шухевича з запитом, чи не знає адреси Лебедя. Підсудний хотів звернутися в тій справі до А. Чемеринської, але в міжчасі довідався з газет про вбивство мін. Перацького. Чи Шухевич знав про замах — не знає.

На дальші запити прок. Железнського відповідає, що Мацейко був зголошений у Варшаві як Ольшанський. Коли Малюца бачився у Львові з Мацейком, цей сказав, що револьвер викинув у Варшаві, а тепер хотів би мати зброю до власного вжитку.

Чи Чорній був членом ОУН, того підсудний не знає.

Рак з трудом дав намовитись перевести Мацейка.

Далі подає Малюца, що підчас розмови з Барановським той спитав, чи нема якихсь відповідних людей, яких можнаб вислати до табору хорватських „усташів".

Після арештування Бандери Малюца далі був орґанізаційним референтом. Знаючи про увязнення інших референтів, сам мусів перебрати інші функції. Миґаль дістав доручення купити револьвери.

Коли листувався з Бандерою, підписувався кличкою ‚Емір". Хто мав псевдонім ‚Іскра", того підсудний не знає.

З чиїх рук згинула Марія Ковалюківна?

На запит свого оборонця, що переконало підсудного щойно сьогодні скласти такі зізнання, Малюца подає, що вважає методи ОУН недоцільними передовсім для добра української нації, бо вони довели до того, що стріляли не тільки до поліцаїв, але й до **своїх.** Так застрілено дир. Бабія, а в останніх часах він довідався, що ОУН вбила Марію Ковалюківну, членицю орґанізації і безпосередню співробітницю підсудного, який про цю дівчину мав найкращу опінію.

Ці необдумані акти спричинили, що підсудний почав сумніватися в доцільність метод ОУН.

Опісля вудповідає ще Малюца на запити оборони. Його зізнання тревали кілька годин.

Потім зізнавали як свідки: начальник вязниці Лончинський і підкомісар Дуґелло. Підчас переслухання свідка Дуґлла прийшло до конфлікту між д-ром Ганкевичем і прок. Желенським.

ЗАПИТИ ОБОРОНИ.

Адвокат д-р Шлапак питає підс. Малюцу, про які то факти довідався підчас слідства і що саме закріпило в ньому сумніви, що поступовання й методи ОУН є шкідливі для української нації.

Підсудний виясняє, що ще перед арештуванням мав сумніви щодо боєвої діяльности ОУН. Факти, що про них дізнався підчас слідства, мали другорядне значіння для мотивів-спонук його призначення.

Тепер здає собі справу з того, що заломився і, зізнаючи, взяв на себе терпіння багатьох людей. Не зізнав того тому, щоб оправдатись, бо для нього нема оправдання.

„Вважаю себе — говорив Малюца — затраченою людиною. Не бажав би нікому таких душевних переходів, що я їх пережив. Хочу звернути увагу, щоб ті, яких я орґанізував і намовляв до праці, розміркували докладно мої слова і призадумавшись якнайскорше, самі рішили, як їм поступати, щоб не знайтися в такім положенні і стільки пережити, як це мені судилось. Не придбають вони нічого українській справі, навпаки, зашкодять передовсім собі, як і ми".

На запит д-ра Шлапака, чи в часі своєї приналежности до ОУН й участи в нарадах Екзекутиви зазначував підсудний свій відмінний погляд щодо тактики орґанізації і Краєвої Екзекутиви, підсудний виясняє, що й у тім випадку він завинив. Не зважаючи на те, що мав деякі сумніви, не підносив їх тоді, коли працював. Всежтаки причинився в деякій мірі до злагіднення метод діяльности. Будучи ще районовим референтом, довідався від Ґабрусевича, що на деннім порядку в орґанізації була справа виконання більшої скількости атентатів.

В другій половині 1933 р. мав підсудний більший вплив в ОУН і тоді заявив своїм людям, що та вічна стрілянина не може тревати.

Коли порішено вбити Бабія?

Справу вбивства дир. Бабія порушувано ще тоді, коли підсудний купував револьвери. Тоді зайшов випадок, що дир. Бабій віддав поліції учня, що підас богослуження розкидував у церкві летючки. І тоді вперше запропоновано вбити Бабія. Відбулося засідання Краєвої Екзекутиви з участю Чемеринської і ще одної особи, якої назвища не хоче виявити. І тільки завдяки арґументам підсудного, що мовляв, у таких обставинах не можна стріляти в українця, рішено не виконувати замаху. Потім запанувала думка, що краще булоб вбити Бабія, що теж двократно мало потім місце.

Після замаху на мін. Перацького повстала така атмосфера, що не можна було оспертись примінюванню терору. Видано приказ і Бабій згинув.

Ідеольоґія Ґабрусевича.

З черги оповідає Малюца про програму Ґабрусевича. Цю програму опубліковано у виданні „Підставові завваги", а опісля передруковано в ‚Розбудові Нації".

В 1932 р. вихідною точкою програми ОУН було неґативне становище до всіх і вся. Єдиною дорогою перевести ліквідацію окупантів є шлях революційного кипіння, а це: пропаґування протипольських, протисоветських і інших кличів. Такий настрій належало підтримувати, щоб перемінити його в спонтанний вибух. Була мова про виступи не тільки проти Польщі, але й проти всіх партій.

Підсудний перейнявся викладами Ґабрусевича і його думками, серед яких було багато нового, одначе не мав можности зіставити тих поглядів із життям. Підсудний пригадує собі, що підчас засідання одної ґрупи осіб, зпоміж яких вибрано потім членів Краєвої Екзекутиви, сказав одному учасникові, що „тепер будемо робити, щоб зробити". Мав на думці, що так, як справи представлено, є вигляди, що осягнеться мету.

І сьогодні хоче сказати, щоб ті, що їх нема на салі, взяли під увагу те, що їх обовязком є не працювати для ефекту чи для фальшивої амбіції, але побороти існуючі противенства.

На дальші запити оборонця виясню Малюца, що про замах на советський консулят не було бесіди на засіданнях Краєвої Екзекутиви.

На питання, чи підсудний вірив оповіданню Мацейка про вбивство, той відповідає, що це не лежало в його компетенції.

Коновалець теж мав сумніви.

З черги запитує д-р Горбовий, чому Малюца не вибрав програми УНДО, тільки вступив до ОУН. Той не може відповісти. Додав, що розмовляючи в Празі з Коновальцем, почув від нього теж сумніви щодо деяких метод ОУН і тому його нинішне критичне наставлення не є відокремлене.

Д-р Горбовий питає про вигляд Коновальця, а прокуратор вносить показати Малюці знимку Коновальця. Підсудний пізнає зі знимки Коновальця й подає, що конференцію з ним відбув у Празі, в мешканні Мартинця.

Підсудному показують 4 знимки Мацейка, в тім одну поліційну. Малюца пізнає Мацейка з цілою рішучістю.

Ріжниці в ідеольоґії.

Опісля на запит прокуратора Рудніцького представляє ріжниці між ідеольоґією, що її голосить „Розбудова Нації" „ПУН", і тою, що проповідував Ґабрусевич.

На запит прок. Желенського, чи на думку підсудного, ОУН причинилась до збільшення т. зв. орґанічної праці, т. є мало ефектовної, зате витревалої і систематичної, в українській суспільности, Малюца виясняє, що членам О. У. Н. приказувано вписуватись у члени українських леґальних товариств, та це в практиці скрахувало, бож самі члени дбали, щоб через них не розвязали товариства.

Заломанням ОУН уважав Малюца випадки, коли ОУН за посередництвом нечленів робила якісь старання в польської влади. В тому добачується підсудний облуди.

На запит д-ра Шлапака подає Малюца, що хоч у програмі ОУН був індивідуальний терор, всежтаки та програма була обчислена на масовість. Тому не можна приписувати поодиноким рефератам — пропаґандивним, чи орґанізаційним — всіх боєвих виступів. В останніх часах було слідне змагання „вичистити" ОУН й обмежити число членів. Рештки терористичного елементу це спадщина по УВО. Є ріжниця в тактиці УВО і ОУН. Ця остання є ширшою орґанізацією.

На цьому закінчились вияснення Малюци, що тревали впродовж кількох годин.

Наступила 15-хвилинна перерва.

ПІДСУДНІ ХОЧУТЬ СИДІТИ САМІ.

Після перерви стверджує предсідник, що 7 обвинувачених, а це: Бандера, Лебедь, Климишин, Підгайний, Рак, Чорній і Карпинець внесли прохання до вязничного заряду, що хочуть знову сидіти окремо. Внаслідок прохання предсідник дозволив усіх назад розсадити, тільки у відношенні до Чорнія не узгляднено прохання, а це з уваги на лікарське доручення.

Позатим оповістив предсідник, що про зізнання Малюци повідомить усіх інших підсудних на найближчім засіданні суду.

ЗІЗНАННЯ СВІДКІВ.

Як черговий свідок стає перед судом бувший начальник львівської вязниці, **Войцех Лончинський.**

Вязня, Ярослава Спольського, свідок не пригадує докладно і заперечує, начеб то колинебудь його вдарив.

Підчас переслухання ніколи не був там приявний.

Наступає конфронтація начальника зі Спольським Спольський заявляє, що побиття наступило в звязку із знайденням у нього тюремної ложки з написом: Спольський.

Свідок заперечує цьому катеґорично.

Після конфронтації до слова прийшов прокуратор. Він заявив, що вже попереднього дня не було сумнівів, що Спольський зізнав неправду. Нинішня конфронтація, хоч зовсім непотрібна, зайвий раз викала, що зізнання свідка Спольського неправдиві. Метода Спольського негідна чесної людини. Можна належати до орґанізації, що бореться з державою, можна воювати бомбою і револьвером, однак це ще не управнює до кидання наклепу. Між отвертою й скритою боротьбою і киданням калюмній є це велика пропасть. Хто тієї ріжниці не обіймає, цей виставляє свідоцтво не тільки собі, але й товаришам і орґанізації.

Така метода — кінчить прокуратор — є негідна й недопускальна. Тому вносить переслати до прокуратури у Варшаві відпис зізнань Спольського, а це з уваги на те, що в них є ціхи проступку.

Згідно з внеском прокуратора суд постановив відпис прокуратурі переслати.

ТАЄМНИЧИЙ ІНФОРМАТОР.

Свідок **Дуґелло,** комісар слідчої поліції у Львові, подає подрібно факти, які спонукали львівську поліцію до ширшої ліквідаційної акції.

В 1933 р. виконано невдалий атентат на куратора Ґадомського. Тоді пострілено „вивядовца" Тендая. 25. жовтня тогож року вбив Лемик секретаря советського консуляту, Маїлова, і ранив Джуґая. Після тих випадків львівська поліція започаткувала плянову акцію в напрямі викриття верхівки ОУН. І тоді прийшло до співпраці львівської і краківської поліції. Дня 14. червня арештували Бандеру, Макарушку і Спольського.

Далі свідок інформує, що в звязку зі слідством у справі вбивства мін. Перацького викрито теж, що ОУН плянувала замах на А. Крушельницького.

На запит прокуратора, чи ревізію в д-ра Шухевича роблено в звязку з адвокатською нарадою в справі Лемика, свідок подає, що ні. Д-ра Шухевича і його доньку здавна підозрівали й ті підозріння існують іще й досі.

(Далі буде).

Е. Калинський.

ОСТАННЬОЇ ДНИНИ

(Воєнна пригода)

В роковини Листопаду молодь, що підростає по наших родинах, обступає бувших вояків Української Армії й прохає їх оповісти хоч одну воєнну пригоду з недавньо минулого.

Нераз являються мені — говорив цього разу бувший старшина — наче в сні преріжні образи подій, що їх я пережив. Були на війні приємні хвилини, величні й горді, були й сумні, тяжкі, майже нестерпні. Перемога й з найприкрішого робила приємне; а поразка сама собою була прикра. Та хоч вкінці ми програли й утратили все, що мали, ми програли тільки дипльоматично; мілітарно ми остаточно таки перемогли! З нами таке трапилося, яке трапилося з німцями в світовій війні. Умовини були сильніші від наших сил і ми мусіли це відчути. Та наша сила внутрі нас; вона живе, вона росте. Найприкрішу річ, найболючішу подію оповім вам, молодим, знагоди цьогорічних роковин Великого Зриву. Ця подія трапилася не 1-го листопаду, а останньої днини наших визвольних змагань...

Була чудова літня днина. Петлюрівці й поляки залишили Київ, залишили і Правобережжя. Большевики наступали зараз за нами й займали вогнем і мечем переполоханий народ і його землю.

Невеликій горстці таких, як я, вдалося до того часу „держатися самостійно", бути вояком Українського Війська. Нелегка це була річ, а всетаки була можлива.

Большевизм, що захопив був залишки нашої Армії, не жартував. Він вимагав від нас боїв за його діло. Колиж на таке Армія не пішла, кого міг — большевизм розстрілював, або гнав на північ. Ми принишкли в Києві. Вийшли ми з наших сховків щойно тоді, коли прийшли сюди петлюрівські й польські війська. Колиж і їм прийшлося незабаром залишити Київ, ми намагалися йти з ними на захід. Та петлюрівські частини не відважилися приняти нас у свої ряди. „Лихим оком на таке будуть глядіти союзники" — оправдувалися петлюрівці.

Отже ми йшли самі, самітно. Ми йшли поза їхніми частинами, між ними й наступаючими большевиками. Якось удалося нам так дійти аж до Камянця. А тут ми знову скрилися в недалеких Жабинцях. Кілька днів держався петлюрівсько-польсько-большевицький фронт іще на просторах між Винницею й Камянцем. Ми розвідували щоденно в Камянці, що нового.

Аж одної днини ми завважили, що надходить остання година: большевики наступають на Камянець. Треба знову: або втікати — цей раз уже до Галичини, або залишатися таки під большевизмом.

Нема нам виходу! Ми вибрали перше: вертатися до Галичини!

Була чудова літня днина. Дідня встали ми й потягли над Збруч.

І тут пережив я найприкрішу хвилину.

Я розстався з моїм вірним приятелем, з моїм конем.

Ми були певні, що на Збручі нам не оминути Тухолі, де перебувала в той час наша Армія. Отже треба було розставатись і з конем...

Я випровадив свого коника, що на ньому переїхав ціле Правобережжя, на широке поле, поклепав його по шиї, погладив його гриву й промовив до нього:

— Коню мій, коню! Вірний товаришу мій у походах і в боях! Прости мені, що мусимо розстатися, але нема іншої ради! Краще тобі буде залишитися на степах Наддніпрянщини, як стати вючним тяглом у якогось жида...

Мій коник задріжав. Я відчув це, як відчував нераз, як він дріжав, коли ніс мене в бій між кулі!

Задріжав і я, задріжало й затремтіло від болю і розпуки моє серце: я заплакав...

Ми розставалися...

Я відійшов на край овиду. Я йшов сумний і невеселий.

Ми дійшли до Збруча.

На Збручі не було ніякого війська, не було й ніякої сторожі...

Ми викупалися в Збручі й ступили назад на Галицьку Землю.

На вулиці.

А.: Страшна біда коло мене. Не знаю, відки взяти бодай трохи грошей!

Б.: Слава Богу!

А.: Якто „Слава Богу"?

Б.: Бо я вже побоювався, що ти хочеш мене натягнути...

З ОРГАНІЧНОЇ ПРАЦІ В РІДНІМ КРАЮ

(Оригінальний допис з Галичини).

Всі філії „Просвіти" в Галичині стараються під зиму відсвяткувати торжественно просвітнє свято і тому завдають собі немало труду, щоб таке свято випало якнайкраще.

Я опишу тут коротко, як виглядало таке свято, влаштоване 8 грудня м. р. в Коломиї. Правда і це, що подібні описи можна читати і в наших краєвих часописах, але мені йде передовсім про те, щоби представити деякі характеристичні прикмети таких свят, зокрема на Покуттю.

Просвітнє свято в Коломиї зорганізували голова тамошньої філії адвокат д-р А. В. Кузьмич, та урядовець канцелярії тої філії, Б. Велигорський. Праці було багато, бо треба було приготовити селянські хори, постаратися про гарних декляматорів та все інше як слід підготовити.

Свято випало величаво, бо народу прибула велика сила, навіть з дальших сіл коломийського повіту. І треба відмітити з натиском, що як між виступаючими на сцені так і між слухачами майже годі було завважати старших людей. Все це або молодіж, а хочби і жонаті, то не понад 40 літ.

Як бачимо, це власне люди в такім віці, що найбільше надаються до громадської роботи і що найбільше вражливі на кличі, які заохочують до неї. А на такім святі чується власне такі кличі, убрані чи то у віршовану форму, чи то й у віршовану і музичну разом. Відчуваємо і бачимо дуже близький духовий звязок між тими, що на сцені виступають, і тими, що на салі слухають. Всі вони дишуть тим самим духом, а серця всіх їх бють в один і тойсамий такт.

Коломийське просвітнє свято відбулося в просторій салі Каси Ощадности. Вона була страшенно переповнена, так, що на випадок паніки могло би бути дуже небезпечно. Майже друге стільки людей лишилося вже на дворі, бо в жаден спосіб не могли знайти місця в салі.

Свято розпочалося „Гимном Просвіти", відспіваний грімко хором (28 осіб) з Балинець. Це віддавна славне село з цілою низкою національних інституцій. Балинецький хор — найкращий у повіті і міг би сміло виступати і за границями краю.

Співали й інші селянські хори, а то з сіл: Воскресінці, Пядики, Товмачик, Островець та Ключів Великий. І хор „Бояна", товариства коломийської української інтелігенції, відспівав кілька пісень, між ними „Готуй мені зброю".

Симфонічна орхестра коломийської філії товариства імени М. Лисенка, зложена з 26 музик, відограла дві гарні композиції. Коломийська інтелігенція дала тим доказ, що і вона йде разом з нашими свідомими селянами, котрих ряди ростуть з кождим днем, зокрема внаслідок чимраз більшого поширення між ними наших гарних, добре і популярно редагованих тижневиків.

Дирігентами селянських хорів були самі селяни, котрі перейшли курс дирігентів. Хори, зокрема мішані, робили велике враження мальовничістю своєї народньої ноші.

Найбільше враження зробив своїми двома піснями хор дітей місцевої Рідної Школи під проводом учительки Марії Савківної. Було тих дітей 52, всі в гарно вишиваних сорочках. Найбільше подобалась пісня „Живи, Україно!" Патріотичні слова цеї пісні лишаться напевно в серцях діточок на ціле їх життя.

Це треба сказати і про дуже гарно дібрані деклямації. Як же бадьоро виголосив вірш „Я знаю Просвіту" малий Юрчик Шипайло, синок адвоката, очевидно також у народнім строю.

Те саме можна сказати і про деклямацію малої Бійовської, котра виголосила вірш „Я мала свій рідний край", що кінчиться молитвою до Бога: „Верни, верни нам Україну!"

Та вже найбільше враження викликала мала, чорнява селяночка Анна Ковальчуківна з Вербіжа Нижнього. Та вроджена декляматорка (лущить слова мов горіхи!) виголосила довший вірш Муравева, перекладений колись наддніпрянською поеткою Старицькою, п. з. „Сповідь Наливайка". Цей Муравев брав участь у повстанню так званих „декабристів" у 1825. році, і за це разом з чотирма іншими товаришами зістав на приказ царя Миколи І-го повішений. Цього Муравева звуть „Муравевом-апостолом" в протиставленні до „Муравева-вешателя", що був у роках 1863—64. генерал-губернатором у Вильні і тоді казав вивішати або розстріляти десятки польських повстанців.

Не можемо однак у нашому звіті оминути того, що було найважніше, бо було найбільше змістове. Був це дуже гарний реферат про „Просвіту" та її завдання, виголошений п. Зеликом, сином міщанина. Він покінчив Вищий український педагогічний інститут у Празі і повинен би дістати посаду при котрійсь з наших українських середніх шкіл. Та щож? Місця нема і тому мусить він служити як канцелярист в адвоката...

Але вже найбільшою сензацією цього свята був виступ чотирьох **гуцулів-трембітарів** з довженними трембітами зі смерекової кори.

Грали вони свої дивні мельодії стоячи перед громадою гарно уставлених дівчат і легінів, на котрих пускано кольорові, змінливі филі електричного світла. Була це незабутна картина! А й то треба піднести, що та публична продукція трембітарів була першою в нашім краю.

Грімким національним гимном, відспіваним цілою масою, зібраною на салі і на галеріях народу, закінчено це гарне свято, а нарід, підбадьорений на дусі та веселий, розійшовся домів. Щойно на вулиці можна собі було уявити, яку величезну силу народу зібрало це свято. Як бачите, ми живемо!

Іван Гуцуляк.

ШОВ АНГЛІЙСЬКИЙ ПАТРІОТ.

Італія відповіла на санкції бойкотом товарів, що походять із санкційних країв, і бойкотом письменства й мистецтва тих країв. Вийняток зробили для Шекспіра і для Бернарда Шова, що недавно прилюдно виступив в обороні Італії. Таке виріжнення не було приємне письменникові й він оголосив протест проти такого окремого трактування своїх творів. „Не хочу — казав Шов — щоб мої песи грали через те, що маю славу найбільше антібритійського письменника. Думаю, що я найкращий приятель Великої Британії. Я приязно настроєний до Італії, але не можу погодитися на славу протибритійського автора!

Тяжко хорий.

Лікар обпукав хорого селянина, що лежить у ліжку й каже:

— Дуже хорий ваш чоловік. Чую, як хропить йому в грудях.

— Прошу, пана доктора — перебиває жінка — та то так муркотить кіт, що спить там за подушкою.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Традиційне Свято.

Як кожного так і цього року наша громада обходила традиційне Листопадове Свято дня 1. грудня 1935 р., в обширнім авдиторіюм публичної школи, яка своєю повагою якраз підходить під такі торжества. Свято було переплітуване продукціями Хору Української Молоді під проводом п. В. Савицького. Вступне слово виголосив о. сов. А. Лотович, в якому підніс вагу таких обходів та вказував на примір горстку тих героїв, що з горячої любови до Батьківщини поклали основи до відродження нашої державности.

Дальше на програмі були: деклямація Марусі Забавської, скрипкове сольо С. Галаса при акомпаніяменті панни Лис та акордіонове сольо молодого Гринька Палащука.

Дуже інтересний реферат про перший листопад та прохід подій від 12. століття до найновіщих часів, виголосив п. Д. Галичин, бувший старшина Української Армії. Учасники слухали промови референта з великим захопленням, висказуючи своє признання бурхливими оплесками.

По скінченні програми наступила збірка жертв на українських інвалідів. Жертвували: Союз Українок $5, о. А. Лотович $2; по $1: пані Ю. Лотовичева, Д. Галичин, Ю. Павчак, М. Заверуха, Д. Сенюта, П. Баран, В. Палащук, І. Мудрик, М. Баглай, А. Гавришко, Ф. Худий, М. Костів, А. Дячук, А. Отенбрайт, Н. Лебідь, А. Брикович, І. Завадовський, Ю. Гудима, А. Волох, В. Галас, П. Малицький, Т. Бодак, М. Завалюк, А. Федоришин, А. Дацишин, В. Курило, І. Вітик, І. Забавський, Г. Волічинський, М. Кіт, Т. Кіх, а дрібними датками $18.93. Разом $56.93. По оплаченню необхідних коштів, решту висилається на призначену ціль через Обєднання.

Відспіванням національного гимну всіми приявними закінчено це свято з постановою помагати дальше тим, які ступають вперто й завзято слідами Першого Листопада.

Ю. Павчак.

Розенберґ вийшов на прохід над море і тут на здивування бачить, що його знайомий приклякнад берегом, черпає долонею воду та підносить до уст.

— Ти що робиш? Пєш морську воду?!

— Ні, я лище пробую — бо тут учора затонув корабель з вантажем цукру.

— Ну то що?

— А вода зовсім не є солодка!

— Добре, та чи ти передтим добре замішав? — питається Розенберґ.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЧИ ВОНИ ДОБРІ БОЄВИКИ?

Луис Фишер, европейський кореспондент нюйорського тижневика „Нейшен", пише в своїм донесенню про відвідини в Італії:

„Як я ходив бідними дільницями міста Міляно, то нераз думав про свою молодість. Прийшло мені на думку, що запах у цих дільницях такий самий, як запах в італійській частині південної Філяделфії, де я ріс. Мої італійські товариші забави, яких я памятаю, були повні темпераменту, хвалькуваті й сміливі. Наші молодечі гурти любили скакати на їдучі вуглеві поїзди й обкидати один одного вуглям. Але італійські хлопці не були добрими боєвиками".

Кого Фишер уважає добрим боєвиком, він, на жаль, не каже. А цікаво було би знати, бо без цього пояснення його інформація тратить щонайменше половину на вартости.

БОКС І БОЄЗДАТНІСТЬ.

Телеграфують з Італії, що замовлені кулачні бійки американських боксерів з італійським боксером Прімом Карнерою треба буде відкликати, бо його покликано до італійської армії в Етіопії.

При тій нагоді репортери американських ґазет пригадують, що при нагоді останнього відїзду Карнери з Америки його питалися, чи він має намір вступити до армії, а Карнера сказав з усмішкою: „Ай говп нот", що значить стільки, що виразне заперечення.

Цей боксер не хотячи завдав брехню пропаґанді італійського уряду, що, мовляв, увесь італійський народ до останнього чоловіка стоїть за етіопську кампанію.

ВСЕ МАЄ СВОЇ ГРАНИЦІ.

Оноді до пожарної стації ч. 28 у Ню Йорку телефонує хтось у справі збірки для бідних, яку робили пожарники: „Говорить Джері Епштайн, 6 років, з Канзас Сити. Хочу дати на різдвяний фонд для бідних дітей. Прийдіть і заберіть усі мої забавки".

Прийшов пожарник на подану адресу та став збирати забавки щедрого хлопця. Як уже все забрав на себе, щедрий хлопчина каже: „А, пане пожарнику, чи не моглиб ви мені лишити мого „байка"?"

Значить, і милосердя має свої границі.

Чи не таке саме думає Прімо Карнера?

„Чи не досить з Італії, що я бюся за її славу на сцені по морді?"

ПРИМУСОВА ЄДНІСТЬ.

Усякі примусові кампанії, ведені урядами, дуже легко доводять власне до таких прояв. На верха однодушність, але під нею буває всіляко.

Адже кажуть, що десь у західній части України, що під польською владою, як польський уряд розвів завзяту кампанію за пожертвування сільських урядів на цілі повітряної оборони польської держави, зголосилась до польського старости депутація одного українського села.

„А як там зі справою пожертвування на польське летніцтво?" — питається староста. „Ухвалили хоч що, щоб задемонструвати єдність польської держави?"

„Ухвалили, пане старосто!" — каже війт.

„А скільки?" — питається староста з непевністю.

„Триста злотих".

„То пенькне, бардзо пенькне", відповідає староста.

„Але, прошу ласки пана старости", додає несміливо війт, „рада ухвалила, щоб ми цеї кари з каси громади готівкою не платили, але відсиділи цю жертву в арешті".

ПРИЗНАКА ДЕМОРАЛІЗАЦІЇ.

Герман Файнер видав недавно книжку „Мусолінієва Італія", в котрій він розглядає питання: який вплив має фашизм на італійський народ.

Він доказує, що італійський народ, піддавшись одній партії, здеморалізувався політично. Доказ політичної деморалізації італійців бачить він у тому, що нині більшість італійців держиться осторонь від політики.

Це, що в нас деякі люди вважають за вершок мудрости, коли вони скажуть: „Моя хата з краю, я ся до політики не мішаю", — це в Італії вже осягнено. І це Файнер уважає доказом політичної деморалізації.

НАРОД І ФАШИЗМ.

У демократичних країнах деякі люди мріють про фашизм, бо, мовляв, при ньому нарешті лідери увільнилися від обовязку шукати вічного признання народу підчас народніх голосовань.

Файнер каже в своїй книжці, що це зовсім не так. Правда, в Італії голосування в тому розумінню, як воно є в демократичних країнах, як наприклад в Англії, нема. В Італії уряд не потребує журитися за те, щоб добитися більшости при виборах, бо при виборах тільки одна партія має волю вести пропаґанду.

Одначе де тільки є диктатура, каже Файнер, там уряд мусить вести спеціяльну пропаґанду, щоб доказувати, що він бере участь у щоденнім життю народу. Замісць виступати при виборах з обороною своєї політики, диктаторський уряд кождого просто дня в році шукає потвердження своєї живучости участю в публичних святах і врочистостях.

ЩО КРАЩЕ?

Це могло би видатися поправдою до демократичної системи. Італійські фашисти деколи й кажуть, що їх система це тільки справлена анґлійська демократія. В такий самий спосіб про свою поправку до демократії люблять говорити російські большевики.

Тому цікаво рішити це питання: чи краще шукати народнього одобрення при парадах і народніх святах, чи при народнім голосуванню?

Чи можливо, наприклад, при параді або святі поставити до народнього вирішення якесь питання політики, як це можна при виборах і голосуванню? Чи можна судити з оплесків на святі, що думає народ про дану справу?

І ще до цього всього треба пригадати собі, як це легко людині в центральній організації, якою наприклад є уряд, висувати вічно ту саму людину на свята й паради.

Чи можливий при таких умовинах поступ народу? Чи можливо захоплювати політичним думанням щораз ширші маси і чи можливо вчити їх розвязувати щораз важливіші питання?

ВСЮДИ ПРИЯВНИЙ „ДУЧЕ".

Пише про зовнішній вигляд італійського міста Міляно Луис Фишер: „Мосолінієві фотографії видно всюди. Мусоліні поважний. Нахмурений. Надутий. Усміхнений. Мусоліні бється на шаблі. Стріляє, Пливає. Їде. Грає на скрипці. Мусоліні на гарматі. На тенку. На коні. На бальконі. Мусоліні лисий. У римськім риштунку. У школі. У фашистівській шапці. Мусоліні! Мусоліні!"

Нагадується щось подібне з большевицької Росії. У книжці д-ра Аменде про голод у Росії, є відфоторафовані ним большевицькі крамниці. Голодні люди підходять до крамниці, але її двері замкнені. В середині порожно, а з вікон на голодних горожан советів дивиться образ російського диктатора Сталіна.

Цей усюди приявний Сталін. Що то фотоґрафується на естраді, на вулиці, при бюрку, на коні пішки, на тенку, на літаку, в чоботах, у каштеті, сумний, задуманий, усміхнений, і т. д. і т. д. Всюди приявний батюшка Сталін.

ЕТІОПСЬКА МУЗИКА.

„Негаріт"-бубон. — „Коборе" та „малякат". — Північно-африканські труби, скрипка й бубни.

Таксамо як екзотична є сама Етіопія, так теж екзотична є її музика. Ця етіопська музика одна з найхарактеристичніших східних музик.

Ніякий нарід на Сході не любить так музики, як етіопці. Крім того етіопська музика заховалася найчистіша, себто без чужих примішок. У всяку пору дня та ночі музика тісно звязана з життям етіопців. Етіопці танцюють, співають і грають на ріжних інструментах при всяких нагодах і нема такої обставини, щоби не дали вислову своїй тузі або веселості.

Національні інструменти етіопців це ріжні бубни. Найпопулярніший є негаріт-бубон, себто воєнний бубон. Крім того дуже улюблені й камінні дзвони, або, як їх зовуть етіопці, доноль-інструменти. Це великі камені, привязані на нашпанованому шнурі, що причеплений до деревляних рам. Коли вдаряють по такому камені, він видає дуже гарні металічні звуки. Вдаряють у негаріт-бубни лише на найвищий приказ. Справжні негаріт-бубни мають вигляд півмісяця, а є в моді головно тепер у війні проти Італії. Шкіра є натягнена на деревляний кадовб, а ввесь бубон похожий на єгипетсько-суданський ручний бубон. Одинока ріжниця між етіопським і єгипетсько-суданським є, що етіопський служить до зовсім іншої цілі. Також і величина негаріт-бубна має спеціяльне значіння, бо відповідно до почести, яку має власник такого бубна, має і бубон свою величину, та чим значніший етіопський достойник, то його супроводже більший негаріт-бубон.

Всі богослужбові пісні „Намара" священиків і інші релігійні обряди відбуваються в супроводі негаріт-бубна. Удари в негаріт-бубон означають, що зачалася розправа. Цей бубон взиває теж етіопців до бою, вдаряє їм при виконанні смертного присуду. Цей, що бубнить у такий бубон, не сміє носити зброї. Звуки такого бубна понурі, глухі, монотонні. Ділають дуже примарливо на слухачів своєю понурістю.

Найбільше поширеним у народі, головною серед жінок, є коборе-бубон. Бубнять ним звичайно жінки при нагоді воєнних танців. Крім того є в Етіопії труби, зроблені з дерева. Ті труби дуже довгі, а зовуть їх малякат, або мелекета. Звичайно трублять на такі труби два або чотири трубачі рівночасно. Місце, в яке дують, є з боку труби. Звук незвичайно чистий, пронизливий та голосний.

У звязку з цими інструментами треба згадати, що вони пригадують европейські середньовічні звичаї. Як у середньовічних часах в Европі, так і ці трубачі „мелекета" мандрують усе за воїнами в боях, а також із ріжними гуртами, що беруть участь в релігійних святах, на яких дуже люблять музику на таких інструментах. На цісарському дворі Гайле Селясія постійно є трубачі „мелекета", які звичайно забавляють численних негусових гостей.

Найзвичайніші інструменти, які звичайно має всякий етіопець, це інструменти струнні. Грають на них, коли співають більші гурти співаків. Це свого роду скрипка, подібна до північно-африканської скрипки „ребаду". Є це інструмент, що складається із звичайної скрипкової деревляної скриночки в формі ромба, потягненої шкірою та з тонкою деревляною скрученою шийкою, на якій натягнена всього одна струна.

Є ще один цікавий рід скрипки та флета, зробленого з трощі. Та хоч чимраз більше вживають металевого флєта, то всеж на ріжних святах усе ще вживають старих традиційних інструментів із трощі. Цей інструмент передовсім дуже улюблений серед війська, наскільки ще не є введені в етіопській військовій музиці европейські інструменти.

РАДІО.

УКРАЇНСЬКА РІЗДВЯНА ПРОГРАМА В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Старанням Української Радіової Програми в Філядельфії буде переведена на Український Святий Вечір Різдвяна Програма зі стації WDAS, 1370 кс., в годині 11-тій вечором. В програму входять хорові, сольові й орхестральні продукції.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ОЛЕЄН, Н. Й.

На Просвіту.

Що року в місяці грудні тов. Запорозька Січ, від. 363 У. Н. Союза вступає в члени Т-ва „Просвіта" у Львові. Таксамо й цього року на зазив членів відділу вступили в члени Просвіти одсі добродії:

Тов. Запорозька Січ з вкладкою $5; М. Луцишин $1; по 50 ц. зложили: Г. Підскальний, О. Іванців, І. Скробач м., І. Скробач ст., Д. Базів, А. Лалюк, І. Кліщ, Т. Непорадний, О. Луцишин, М. Рудий і Д. Королишин; Д. Мішанець 25 ц. Разом зібрано $11.75, та вислано ті гроші через Обеднання.

І. Скробач.

ВІЛІНҐ, В. ВА.

На інвалідів.

Заходом членів ОДВУ, від. 33, та при співучасти всіх українських громадян відбулося в нашій місцевости Листопадове Свято 24-го листопада. На свято прибула до нас панна Анастасія Галабан, членкиця ОДВУ з Ембрідж, Па. Шановна бесідниця виголосила добре оброблені реферати в українській і американській мові для молодіжи. З тих рефератів ми відчули, що панна Галабан, хоч роджена на американській землі, то перенята духом поневоленої України.

З нагоди свята переведено збірку на інвалідів. Жертвували: по $1: М. Медвідь, А. Галабан, В. Когут, І. Ландяк, М. Дуткевич, І. Шелева, А. Когут, В. Реваковський, О. Салик, П. Кабала, Г. Саган, І. Кабала й о. Н. Н.; по 50 центів: С. Грушкевич, Д. Галабан, панні Галабан, К. Кордик, В. Чайківський, М. Пуціло, А. Бліщ, П. Пилипчук і В. Сирілo; по 25 ц.: О. Кабала, М. Севна, Ю. Севний, Д. Канюк, А. Совяк, П. Вітенко, М. Зень, Т. Куцло, І. Карась і І. Ковальчик. Разом зібрано $20, а по обтягненню розходів $5.80 вислано $14.20 на інвалідів через Обеднання. Свято закінчено українським національним гимном: Ще не вмерла Україна.

Управа ОДВУ число 33.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Дня 28. листопада, за звичаєм Чорноморської Січи ім. Дм. Вітовського, відбулася спільна вечеря. Всі страви приготовили жінки членів Чорноморської Січи і покрили кошти. Сотенний В. Фейло відкрив вечерю святочною промовою, в якій представив наше положення в Америці, а далі потреби і недостатки нашого народу тут і в краю.

Потім присутні звеличали повстанням з місць полеглих героїв Української Армії і присутніх ветеранів.

Підчас вечері малі ученики школи танків Чорноморської Січи ім. Дм. Вітовського, під управою інструктора, М. Корди, веселили присутніх своїми виступами: Ольга Плечій, козачок сольо; Д. Боднарук, чумак сольо; Оленка Власік, гопивітер; Олеся Боднарук і Мих. Борачок, козачок; Власік, чумак. Панна Оля Онищук, учениця проф. Кириченка, відспівала „Як почуєш в ночі" і „Ой ти зоре вечірная", при акомпаніяменті панни Теклі Творищук на пяні. Панна В. Фейло відтанцювала два американські танки, а М. Творищук, ученик п. Снігура, відіграв на скрипці українські мельодії, укладу п. Снігура, при акомпаніяменті Т. Творищук на пяні. Панна Софія Фейло віддеклямувала по англійськи свій власний твір, присвячений Україні.

Всі аматори, що виступали і веселили присутніх підчас вечері, вивязалися знаменито. Можна сказати, що українці в Нюарку повинні мати такі свої аматорські вечорі зі своїми власними силами, такими, які мають Чорноморська Січ і інші організації.

Присутні були одушевлені, видячи своїх дітей на сцені з рідними танками, співами і музикою. Ми, українці, маємо таланти, тільки не вміємо цінити своїх сил.

Підчас вечері були ріжні промови, а потім відбулася збірка на інвалідів. На ту ціль зложили члени і прихильники: Ю. Баранюк $2; по $1: В. Фейло, Т. Рудий, С. Плечій, С. Сапка, В. Чуй, Г. Дорошенко, Т. Присташ, С. Тростянецький, І. Лобур, В. Ткач, І. Ухман, І. Мельник, І. Концюх, І. Кунашевський; по 50 ц.: пані Руда, Й. Фурза, І. Осарчук. Разом $17.50. Дрібними датками $7.50. Чистого приходу з вечері було $5. Загальну суму $30 відіслано до Обеднання до пересилки для інвалідів у Львові як спеціяльний дар на Різдвяні Свята від Чорноморської Січи ім. Дм. Вітовського в Нюарку, Н. Дж.

На цім місці старшина Чорноморської Січи складає подяку всім тим, що причинились морально і матеріяльно до цеї вечері, виступу на сцені і за жертви.

В. Фейло, сотенний;
Т. Рудий, секретар;
В. Ткач, касієр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що збори відбудуться в суботу, 4-го січня, в годині 4-тій пополудні в Народнім Домі на Комберленд Гіл. Просимо всіх членів прийти на означений час. Неприявний член буде караний. На річних зборах вибрано наново всіх урядників з минулого року. — За уряд: П. Люблянецький, предс.; Н. Шевчук, кас.; Павло Гричух, секр.; П. Черкас, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. Сестр. ім. Ольга Басарабова, від. 47, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 5 січня, в годині 2-гій пополудні у Парафіяльній Гали. Просимо всіх членкинь прибути на ці збори та вислухати справоздання урядників і контрольорів за цілий рік, як також буде вибір уряду на рік 1936. Довгуючі члениці мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі поступимо з ними згідно зі статутом. — З. Чайка, предс.; П. Могильська, кас.; П. Паращак, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 5-го січня зараз по Службі Божій в церковній гали при Райс і Оклей ул. Напоминаємо ще раз членів, щоби прийшли на збори і вирівнали свої вкладки за рік 1935, бо будуть суспендовані згідно з ухвалою. Уряд вибрано на рік 1936: Петро Сачавський, предсідатель; Михайло Семків, касієр; Василь Пилипів, секретар.

ВІЛКС-БАРЕ, ПА. Братство св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що звичайні збори відбудуться 5-го січня. Кождий член має прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. Збори відбудуться в гали парафіяльній по Службі Божій. Урядники вибрані на рік 1936: предсідатель — Іван Чолій, заступник — Семен Шопяк, фінансовий секретар — Іван Мельник, заступник Никола Русенко, касієр — Лука Худоба, заступник Іван Онищак, рекордовий секретар — Петро Маліборський, заступник — Йосиф Козмінський, конвролььори: Петро Потичко, Василь Сенюк, Никола Горощок. доглядачі хорих: Григорій Русенко, Михайло Джуґан, Павло Яронка, хорунжий — Михайло Котлярчук, капітан — Григорій Русенко, надверник— Никола Яруш. — Петро Маліборський, рек. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ.

(64)

Лейді Бет затиснула свої кулаки, щоб здержати свої почування, як молоді баалїти похитували дівчиною над водами озера. З уст Ніярха добувся спів: „На славу Баала і його сина Іскандра!"

Це був сигнал. Молоді баалїти попустили сіть і тіло впало скоро до синіх хвиль озера. Хлюпнула вода. Крик перервався. Води замкнулися над нещасною жертвою жорстокого фанатизму. Лейді Бет відітхнула.

По кількох словах напруженої мовчанки Ніярх казав катам підняти дівчину з води. Ці почали наново нею колихати над поверхнею озера. Держали її так короткий час, а потім скоро її знов спустили в воду.

Лейді Бет уже не могла себе довше здержувати. „Прикажи витягнути її на беріг, заки вона втопиться!" — крикнула. Ніярх звернув на Анґлійку очі, в котрих було повно божевільної ненависти.